RECENZII

Alexandru Buzalic, *Anatomia unei crize: 2019-2020. De la mutațiile unei culturi în criză spre Biserica de mâine*, Târgu-Lăpuș, Editura Galaxia Gutenberg, 2020, 316 p.

Lucrarea Părintelui Alexandru Buzalic se oprește asupra unui eveniment contemporan, pandemia de COVID-19, într-o analiză antropologică multiaxială prin perspectiva teologiei practice, a spiritualității și reacțiilor individuale precum și a comportamentului eclezial care marchează o schimbare culturală majoră cu consecințe asupra pastorației Bisericii de mâine. Orice situație de criză marchează cultura timpului în care apare și joacă rolul unui catalizator care grăbește procesele de schimbare. Acest lucru

privește și Biserica lui Hristos.

Cartea începe printr-o introducere în care sunt expuse reperele metodologice ale lucrării și perspectivele de viitor asupra

cercetării din domeniul fundamentelor antropologico-culturale ale teologiei.

Capitolul 1 este dedicat istoriei marilor pandemii prin care a trecut omenirea până în prezent, indiferent de agentul patogen care a bântuit lumea.

Capitolul 2 oprindu-se asupra memoriei teritoriilor românești și asupra suferințelor și reacțiilor sociale și spirituale ale Bisericii.

În capitolul următor autorul prezintă filmul evenimentelor legate de începutul pandemiei de COVID 19, o criză anunțată, o pandemie într-o lume globalizată, generată de vulnerabilitățile globalizării.

Capitolul 4, intitulat „Antropologia spaimei”, este o sinteză a proceselor psihice individuale și a reacțiilor psiho-sociale care se declanșează în situații de urgență, eveniment pe care l-am trăit la începutul anului 2020 și care lasă traume adânci în viața omului, fie că este vorba despre individ, familie, comunitate locală, atât prin spaimele reale sau fantasmatică cât și prin consecințele cultural-spirituale sau economice care se vor face simțite pe termen lung.

Începând cu capitolul 5 intrăm în problematicile teologiei pastorale cu o retrospectivă asupra Bisericii la început de mileniu, religiozității împinse în sfera privată până când credinciosul contemporan devine „glasul celui ce strigă în pustie ...”. Apoi este descrisă reacția Bisericii în fața crizei sanitare care a intrat în „post și carantină”, a fost chemată să ia măsuri pastorale adecvate, un element de noutate la scară mondială fiind mass media și „comuniunea” online care a reunit într-o situație specială credincioșii care au avut nevoie de Dumnezeu în această lume desacralizată și bolnavă....

Capitolul 8, intitulat „Schimbările culturale și reînnoirea Bisericii” deschide calea spre ultimul capitol, „spre lumea de mâine”, care este chemată să recalibreze raportul omul-natură, să introducă în dialogul științific și cultural actual o antropologie integrală și o ecologie integrală în care credința și realitatea lui Dumnezeu să fie luate în seamă.

Concluziile, bibliografia și anexele care ilustrează studiul de față, completează volumul publicat. Concluziile vin de la sine, fiind nevoie de efortul conjugat al tuturor oamenilor de bunăvoință, de o reflecție matură și de o „globalizare a solidarității” între „toți” oamenii. Prognozele care privesc implicarea Bisericii în schimbarea spiritului lumii țin de faptul că Biserica, prin teologia creștină, este chemată să se afirme în dialogul științelor socio-umane pentru salvarea valorilor unui umanism bazat pe antropologie și ecologie integrală. Suntem la începutul erei numerice, evoluția viitoare a aplicațiilor unei lumi interconectate depășește orice imaginație, Biserica are rolul de a însoți și de a asigura viața spirituală a noilor generații, preoții viitorului fiind chemați să se formeze concomitent cu schimbările din ambientul natural, cultural și civilizațional al timpului. Liturgica, modul prin care omul își manifestă credința sa religioasă în plan individual și social, trebuie să evolueze după sensibilitățile timpului, salvând ceea ce dă continuitate și traducând ceea ce devine neînțeles și, mai ales, după cum susține autorul, „... trebuiesc menținute reperele teologice ale ortodoxiei doctrinare pentru ca, în epoca post-seculară, să se revină la poziția forte a unei credințe echilibrate *fides et ratio*”.

Chiar dacă lucrarea face referire în primul rând la pozițiile Bisericii Romano-Catolice, se oprește asupra specificului României și atinge problematicile de care ne-am lovit cu toții în anul 2020, cu o privire justă față de evenimentele care au implicat și Biserica Ortodoxă Română.

Publicată în plină desfășurare a pandemiei, lucrarea ne ajută să păstrăm vie istoria recentă a evenimentelor care, conform prognozelor bazate pe istoria medicinei și a cercetărilor antropologilor, sunt începutul unei perioade nefavorabile din antropocen, cu o circulație pandemică a coronavirusurilor pentru doi ani urmată de pusee epidemice izolate, reveniri și noi tipuri de maladii infecțioase generate de încălzirea globală, creșterea exponențială a populației și urbanizarea excesivă și mai ales de circulația mărfurilor și persoanelor într-o lume globalizată.

Pastorația pe care Biserica o asigură a demonstrat potențialul imens pe care *homo religiosus* îl are în salvarea

ființei sale, adoptând în mod firesc toate mijloacele tehnologice și culturale de care dispune la un moment dat. Esența mesajului mântuitor are o valoare inestimabilă și devine un mesaj salvator inclusiv în perioade de furtună.

Pr. lect. univ. dr. Călin-Ioan DUȘE

*Facultatea de Teologie Greco-Catolică – Departamentul Oradea
Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca*